

Sygn. akt VIII U 1990/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Agata Kędzierawska

po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2018 r. w Gliwicach

sprawy R. R. (R.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania R. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 19 września 2017 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 1990/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 września 2017r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu R. R. prawa do ponownego ustalenia wysokości świadczenia na podstawie art.110 i art.110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Organ rentowy wskazał, że dokonał ponownego wyliczenia wskaźnika podstawy wymiaru emerytury na podstawie znajdujących się w aktach emerytalnych zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu oraz legitymacji ubezpieczeniowej zawierającej wpisy wynagrodzeń za lata 1959 – 1961 i 1964 – 1965, zaś za okresy nieudokumentowane przyjął wynagrodzenie minimalne, zgodnie z art.15 ust.2a ustawy emerytalnej. Wyliczony z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, w tym z okresu po przyznaniu prawa do emerytury wskaźnik wysokości wyniósł 127,69%. Skoro wskaźnik ten był niższy od dotychczasowego 261,62%, to brak było podstaw do przeliczenia świadczenia na podstawie art.110 w/w ustawy i jednocześnie na podstawie art.110a ustawy, bo nie przekraczał on 250%. Organ rentowy dodał, że nie ustalił wskaźnika z 10 kolejnych lat kalendarzowych w ostatnim 20 – leciu przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie

emerytury, to jest przed 2017r. (1997 – 2016), ponieważ ubezpieczony nie osiągnął zarobków po dniu 31 grudnia 1996r.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony domagał się jej uchylenia i ponownego ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w oparciu o faktyczne zarobki uzyskiwane w resorcie górnictwa, a nie przy uwzględnieniu wynagrodzenia minimalnego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 26 kwietnia 1984r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu R. R. urodzonemu w dniu (...), prawo do emerytury górniczej od dnia 1 października 1983r.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury górniczej organ rentowy przyjął zarobki ubezpieczonego z ostatnich 12 miesięcy zatrudnienia od stycznia 1983r. do grudnia 1983r.

W decyzji z dnia 1 października 1993r. organ rentowy ustalił, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 261,62% i został ograniczony do 250%.

W dniu 8 sierpnia 2017r. ubezpieczony złożył wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia załączając do niego kopię legitymacji ubezpieczeniowej z wykazanymi zarobkami z lat 1959 – 1961 i 1964 – 1965.

W rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy wydał w dniu 19 września 2017r. decyzję zaskarżoną, omówioną na wstępie.

Ubezpieczony na przestrzeni swojego życia był zatrudniony w KWK (...) na stanowiskach:

- od dnia 3 grudnia 1954r. do dnia 30 września 1962r. młodszego ślusarza pod ziemią,
- od dnia 1 października 1962r. do dnia 30 czerwca 1963r. rurarza pod ziemią,
- od dnia 1 lipca 1963r. do dnia 31 lipca 1965r. ślusarza pod ziemią,
- od dnia 1 sierpnia 1965r. do dnia 9 maja 1984r. ślusarza o najwyższych kwalifikacjach,
- od dnia 14 sierpnia 1989r. do dnia 2 stycznia 1991r. – ślusarza szybowego pod ziemią.

W w/w okresie zatrudnienia przepracował 3330 dniówek zaliczanych w wymiarze półtorakrotnym, w tym:

- od dnia 1 stycznia 1970r. do dnia 31 grudnia 1980r. – (...) dniówek,
- od dnia 1 stycznia 1981r. do dnia 9 maja 1984r. – 494 dniówki.

Na okoliczność uzyskiwanych zarobków ubezpieczony przedłożył w organie rentowym zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z wykazanymi zarobkami z lat 1980 – 1991 oraz legitymację ubezpieczeniową z zarobkami z lat 1959 – 1961 i 1964 – 1965.

Na żądanie Sądu Spółka (...) Spółka Akcyjna w B. nadesłała kserokopię dokumentacji osobowej ubezpieczonego z okresu jego zatrudnienia w KWK (...). Dokumentacja ta obejmuje: kartotekę osobową, załączniki do karty ewidencyjnej pracownika, zaświadczenie o zatrudnieniu z dnia 1 grudnia 1954r. oraz zaświadczenie Prezydium Miejskiej Rady Narodowej – Miejskiego Zarządu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej z dnia 10 stycznia 1957r. o przepisaniu mieszkania.

Z dokumentacji tej nie wynikają żadne składniki wynagrodzenia ubezpieczonego.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego oraz akt osobowych ubezpieczonego z okresu zatrudnienia w KWK (...) jako okoliczności jednoznacznie wynikające z tych dowodów i niekwestionowane przez strony.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego R. R. nie zasługuje na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie kwestia sporna sprowadzała się do ustalenia, czy ubezpieczony spełnia warunki do przeliczenia emerytury górniczej na podstawie art.110 lub art.110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2017r., poz.1383 ze zm.). Ubezpieczony domagał się takiego przeliczenia przy uwzględnieniu faktycznie uzyskiwanych zarobków w KWK (...) w miejsce przyjętych przez organ rentowy wynagrodzeń minimalnych.

Zgodnie z art. 110 ustawy emerytalnej wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Warunek posiadania wyższego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru nie jest wymagany od emeryta lub rencisty, który od dnia ustalenia prawa do świadczenia do dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie świadczenia, w myśl ust. 1, nie pobrał świadczenia wskutek zawieszenia prawa do emerytury lub renty lub okres wymagany do ustalenia podstawy przypada w całości po przyznaniu prawa do świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wynosi co najmniej 130%.

Okres ostatnich 20 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1, obejmuje okres przypadający bezpośrednio przed rokiem, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia, z uwzględnieniem art. 176.

Zgodnie z art.110a ustawy emerytalnej wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art.15, z uwzględnieniem art.110 ust.3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia:

- z kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających w ostatnich 20 latach kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie emerytury od przeliczonej podstawy,

- dowolnie wybranych przez emeryta 20 lat kalendarzowych, w których podlegał ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia o ponowne ustalenie wysokości emerytury,

a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art.15 ust.5, jest wyższy niż 250%.

Ustalenie wysokości emerytury w sposób wskazany powyżej może nastąpić tylko raz.

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r.

w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Rozporządzenie to w § 21 pkt 1 przewiduje, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu

oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Powyższy przepis zakłada istnienie optymalnych warunków, tj. wymaga, by zachowała się dokumentacja płacowa pracodawcy. Natomiast w sytuacji, gdy nie zachowała się stosowna dokumentacja płacowa, wysokość zarobków może być ustalona na podstawie dokumentacji zastępczej z akt osobowych pracownika (np. umów o pracę, angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innych pism dotyczących zatrudnienia, które zawierają informacje o wynagrodzeniu), a także zeznań świadków.

W postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r., sygn. akt II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006r., sygn. akt I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257). Niemniej jednak zarobki za poszczególne lata muszą być wykazane w sposób niebudzący wątpliwości, w ściśle określonej kwotowo wysokości. Nie jest natomiast możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o hipotetyczne lub uśrednione wysokości zarobków. Kwestia pobieranego wynagrodzenia musi zostać udowodniona w sposób bezwzględny, a tylko dokumentacja stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 4 czerwca 2014r. III AUa 1136/13).

Ubezpieczony przedłożył w organie rentowym zarobki z lat zatrudnienia w KWK (...) 1959 – 1961, 1964 – 1965, 1980 – 1991. Co do pozostałych lat jego zatrudnienia na kopalni brak jest możliwości odtworzenia zarobków jakie ubezpieczony uzyskiwał, gdyż brak jest dokumentacji zarobkowej, w tym pracodawca takiej dokumentacji nie posiada i również z zachowanych, zresztą skąpych akt osobowych ubezpieczonego, nie wynikają jakiegokolwiek dane dotyczące uzyskiwanych wynagrodzeń, jak np. angaże, umowa o pracę itp. W takiej sytuacji, gdy nie można było ustalić faktycznych zarobków ubezpieczonego, organ rentowy, zgodnie z art.15 ust.2a ustawy emerytalnej, mógł przyjąć za te lata minimalne wynagrodzenia za pracę, bowiem sam fakt pozostawania w zatrudnieniu był bezsporny.

Zgodnie z art.15 ust.2a w/w ustawy jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

Przy uwzględnieniu zarobków z 20 najkorzystniejszych lat zatrudnienia ubezpieczonego z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, w tym lat przypadających po przyznaniu prawa do emerytury górniczej, a także przy przyjęciu w niektórych latach wynagrodzeń minimalnych, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 127,69%. Skoro wskaźnik ten był niższy od dotychczasowego 261,62%, to brak było podstaw do przeliczenia świadczenia w oparciu o art.110 ustawy emerytalnej i jednocześnie na podstawie o art.110a tejże ustawy, bo wskaźnik ten nie przekroczył 250%.

Zdaniem Sądu ubezpieczony niewątpliwie w latach, co do których brak jest dokumentacji zarobkowej, osiągał wynagrodzenia wyższe niż minimalne, lecz brak jest obecnie możliwości ich odtworzenia, o czym wcześniej. Jednocześnie w ocenie Sądu zarobki z tych lat i tak nie przekraczały 250%, gdy wynagrodzenia ubezpieczonego, co do których zachowała się dokumentacja płacowa nie przekraczały takiego wskaźnika. Zaznaczyć należy, że

przedstawione przez ubezpieczonego w toku postępowania pismo Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w R. dotyczące brata ubezpieczonego J. R., z którego wynikają zarobki z lat 1967 – 1989 nie ma znaczenia dla sprawy, gdyż tylko dokumentacja dotycząca konkretnego pracownika (ubezpieczonego) stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym. Stosunek pracy ma bowiem charakter indywidualny, określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały ustalone między pracodawcą i konkretnym pracownikiem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2007r. I UK 36/07, Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 4 czerwca 2014r. III AUa 1136/13).

Na marginesie można tylko dodać, że z porównania zarobków J. R. z zachowanymi zarobkami ubezpieczonego wynika, że J. R. generalnie osiągał wyższe zarobki od ubezpieczonego. Zatem także z tej przyczyny zarobki te nie mogą być miarodajne w sprawie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku i na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako bezzasadne.

(-) SSO Grażyna Łazowska